

22.1.2015

Dnro 2369/60.04.01/2012

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

LÄÄKEINFORMAATION KOORDINAATIORYHMÄ TOIMINTAKERTOMUS KAUELTA 1.9.2012–31.12.2014

1. JOHDANTO

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän (jatkossa koordinaatioryhmä) on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (jatkossa Fimea) asettama työryhmä, jonka tehtävänä on lääkeinformaatiostrategian (Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2012) mukaisesti:

- edistää ja koordinoida lääkeinformaation kehittämistä Suomessa
- priorisoida työryhmien ehdotusten pohjalta lääkeinformaatiostrategiassa esitetyt kehittämissuunnitelmat
- seurata ja kommentoida kehittämissuunnitelmiensa työtä
- koordinoida lääkeinformaatioon liittyvää tutkimusta sekä
- edistää kansainvälistä yhteistyötä.

Tässä toimintakertomuksessa kuvataan lääkeinformaatioverkoston käynnistämiskauden 2012–2014 aikana toteutetut toimenpiteet. Kauden päätavoitteet olivat

- perustaa kansallinen lääkeinformaatioverkosto
- täsmentää koordinaatioryhmän tavoitteet ja tehtävät
- priorisoida lääkeinformaatiostrategiassa kuvatut toimenpide-ehdotukset.

Kauden 2012–2014 visio

Vuoden 2014 loppuun mennessä kansallisen, moniammatillisen lääkeinformaatioverkoston toiminta on käynnistynyt ja yhteinen tahtotila sekä keinot luotettavan lääkeinformaation kehittämiseksi Suomessa on luotu.

Kauden 2012–2014 päämäärät

Ensimmäisen kauden päättyessä koordinaatioryhmä varmistaa, että Lääkeinformaatioverkoston työryhmät ovat aloittaneet toimintansa ja jokainen työryhmä on priorisoinut sille osoitetut toimenpide-ehdotukset. Lääkeinformaation kehittämistoimenpiteitä on aloitettu ja projekteihin on saatu rahoitusta. Lääkkeiden käyttäjien ja terveydenhuollon eri sektoreilla toimivien ammattilaisten lääkeinformaatiotarpeita on kartoitettu. Kansainvälinen yhteistyö on aloitettu.

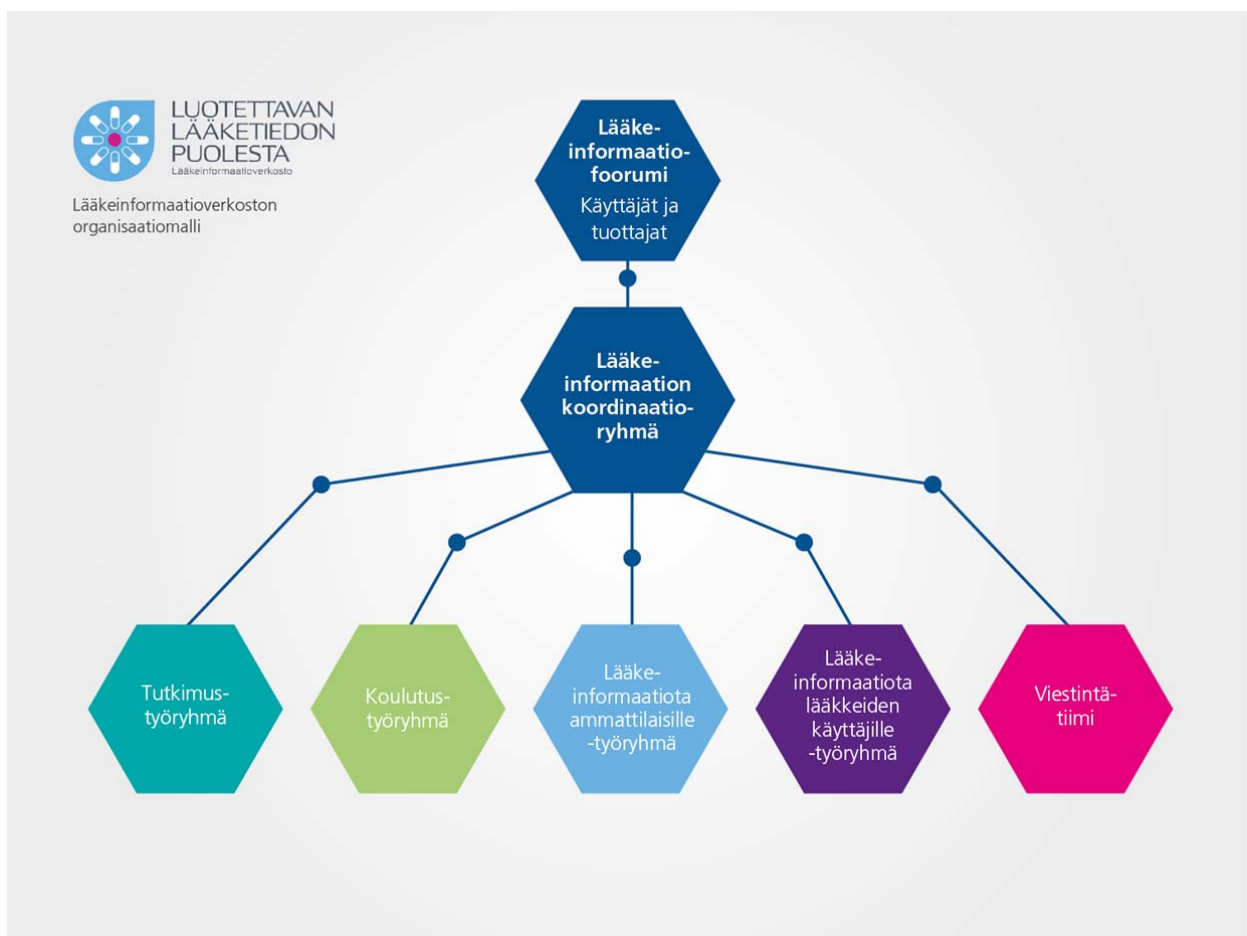
Lääkeinformaatioverkoston arvot

Lääkeinformaatioverkoston toiminnan taustalla olevat arvot ovat avoimuus, potilas-/asiakaskeskeisyys, moniammatillisuus sekä lääkeinformaation laadukkuus ja luotettavuus.

2. LÄÄKEINFORMAATIOVERKOSTON PERUSTAMINEN JA TOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN

Käynnistämisvaiheen tärkein tavoite oli perustaa lääkeinformaatioverkosto työryhmineen, jakaa lääkeinformaatiostrategiassa esitetyt toimenpide-ehdotukset työryhmiin ja aloittaa työryhmien toiminta.

Koordinaatioryhmä kokoonkutsui neljä työryhmää: Tutkimustyöryhmän, Koulutustyöryhmän, Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmän sekä Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmän. Kunkin tehtävä ja jäsenet on kuvattu liitteessä 1. Lääkeinformaatioverkoston organisaatiomalli on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1. Lääkeinformaatioverkoston organisaatiomalli

Koordinaatioryhmä jakoi lääkeinformaatiostrategiassa esitetyt toimenpide-ehdotukset työryhmille, jotka priorisoivat ne. Työryhmät laativat yksityiskohtaisemmat toimintasuunnitelmansa, mitkä koordinaatioryhmä hyväksyi. Työryhmien priorisoimat toimenpide-ehdotukset ja aloitetut kehittämisprojektit on kuvattu taulukossa 1.

Verkostossa otettiin käyttöön nk. aiepaperi-menettely. Työryhmien kehittämisprojektit saavat käyttöönsä lääkeinformaatioverkoston logon ja tunnuslauseen sen jälkeen, kun koordinaatioryhmä on hyväksynyt projektista laaditun aiepaperin. Myös lääkeinformaatioverkoston ulkopuoliset tahot voivat hakea oikeutta logon ja tunnuslauseen käyttöön. Koordinaatioryhmän hyväksymät työryhmien aiepaperit on lueteltu taulukossa 1 ja ne ovat luettavissa Innokylässä. Näiden lisäksi koordinaatioryhmä hyväksyi Lääketietokeskuksen aiepaperin Luotettavaa tietoa rokotteista - projektista.

Lääkeinformaatioverkostolla ei ole erillistä resurssia, vaan kukin sidosryhmä on rahoittanut omaa toimintaansa. Ulkopuolista rahoitusta projekteille ei kaudella 2012–2014 haettu. Kukin sidosryhmä on päättänyt lääkeinformaatioverkoston toimintaan sitoutumisesta ja kehittämisprojekteihin osallistumisesta. Verkostoa koordinoi Fimean kehittämisspäällikkö virkatyönään.

Taulukko 1. Lääkeinformaatioverkoston perustaminen ja toiminnan käynnistäminen vuosina 2012–2014.

Lääkeinformaatiostrategian toimenpide-ehdotus	Aloitettu kehittämisprojektit
Koordinaatioryhmä	
Toimenpide-ehdotus 1: Perustetaan lääkeinformaatioverkosto, jonka tavoitteena on lisätä yhteistyötä, suunnitelmallisuutta ja moniammatillisuutta lääkeinformaatiotyön kehittämisessä sekä edesauttaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.	Lääkeinformaatioverkoston koordinointi, mm.: <ul style="list-style-type: none"> - koordinaatioryhmän toimintasuunnitelma - toimintaohje lääkeinformaatioverkoston kehittämisprojekteille - Lääkeinformaatioverkoston logon ja tunnuslauseen käyttö -ohje
Toimenpide-ehdotus 23: Tuotetaan ammattilaisten käyttöön itselääkinnän ja -hoidon hoitosuosituksia, jotka perustuvat näyttöön ja jotka integroidaan mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin hoitosuosituksiin.	Käypä hoito -suositus itselääkinnästä toteutetaan vuosien 2014–2015 aikana
Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmä	
Toimenpide-ehdotus 14: Lisätään kliinisen farmakologian ja kliinisen farmasian palvelujen tunnettuutta, saatavuutta ja yhteistyötä.	Aloitettiin pilottiprojekti/tutkimus, jossa testataan iäkkäiden potilaiden lääkitystietojen selvittämislomaketta sairaalaan tuleville iäkkäille henkilöille. Jos lomake osoittautuu piloteissa (HUS ja KYS) käyttökelpoiseksi, laajennetaan käytäntö kaikkiin sairaalaan tuleviin potilaisiin. Tavoitteena on lisätä moniammatillista yhteistyötä (lääkäri-farmasian ammattilainen-sairaanhoitaja). Hyväksytty aiepaperi: Potilaan kokonaislääkityksen selvittäminen ja lääkityksen turvatakatukset
Toimenpide-ehdotus 12: Selvitetään mahdollisuus olemassa olevien terveydenhuollon ammattilaisille lääkeinformaatiopalveluja tuottavien toimijoiden verkostomaiseen toimintaan ja toiminnan koordinointiin.	Ammattilaisille suunnattujen informaatiopalvelujen tunnettuuden lisäämiseksi esitettiin Duodecimille, että Terveystieteen liitettiin sivusto ja ohjeistus, mitä informaatiopalveluita on tarjolla ammattilaisille. Vahvistettiin informaatiopalvelujen tuottajilta, että he haluavat olla näkyvillä ko. sivustossa ja ryhdyttiin tuottamaan sivustolle tulevaa tekstiä. Tavoitteena on, että sivusto on käytössä alkuvuonna 2015. Hyväksytty aiepaperi: Terveystieteen Lääkekonsultaatiot -sivu
Toimenpide-ehdotus 22: Edistetään lääkeinformaation saatavuutta lääkahoitoa toteuttavissa eri toimintaympäristöissä (sosiaalihuollossa, kotihoidossa, epätyypillisillä alueilla kuten päiväkodeissa ja kouluissa)	Lääkehoidon toteutumista erilaisissa toimintaympäristöissä selvitettiin kyselyn avulla. Superin jäsenille lähetettiin sähköinen kysely, jossa selvitettiin perus- ja lähiohitoajien lääketiedon saatavuutta, tarpeita ja lähteitä (n=750). Tulosten pohjalta suunnitel-

	laan lääkeinformaatiomateriaalin tuottamista tälle kohderyhmälle. Hyväksytty aiopaperi: Lähi- ja perushoitajien lääkeinformaation lähteet ja tarpeet
Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä	
Toimenpide-ehdotus 29: Tuotetaan erityisryhmille suunnattua lääkeinformaatiota (maahanmuuttajat, kuurot, ja huonokuuloiset, näkövammaiset, iäkkäät, lapset, kansansairauksia sairastavat potilaat)	Toteutettiin potilasjärjestöjen kautta välitettävä kysely lääketiedon tarpeista ja -lähteistä (n=2491). Tulosten perusteella päätetään, mitä kehittämistoimenpiteitä lähdetään toteuttamaan. Kyselyn tuloksia julkaistiin Fimean KAI-sarjassa: Hämeen-Anttila K, Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä. Lääketiedon tarpeet ja lähteet. Väestökysely lääkkeiden käyttäjille. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 2/2014. Helsinki 2014 Hyväksytty aiopaperi: Erityisryhmien lääketiedon tarpeiden kartoittaminen
Toimenpide-ehdotus 32: Luodaan linkkikokoelma luotettavista lääketiedonlähteistä tai laatustandardimerkki	Työryhmä laati ehdotuksen linkkikokoelman sisällöstä. Linkkikokoelma julkaistiin Terveyskirjastossa keväällä 2014 http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01146&p_teos=dlk&p_osio=100&p_selaus=10027 Hyväksytty aiopaperi: Lääketiedon linkkikokoelman markkinointi
Toimenpide-ehdotus 37: Kannustetaan terveydenhuollon ja koulujen yhteistyötä lääkekasvatuksessa ja kehitetään terveydenhuollon ammattilaisten avuksi ohjeita ja materiaalia lääkekasvatustunniin pitämisen tueksi.	Keväällä 2014 toteutettiin projekti apteekkien ja koulujen yhteistyön lisäämiseksi lääkekasvatuksessa. Itä-Suomen yliopiston, Helsingin yliopiston ja Åbo Akademiin farmasian opiskelijat pitivät lääkekasvatustunteja osana apteekkiharjoitteluaan. Itä-Suomen yliopistossa tehtävä oli opiskelijoille pakollinen, muissa yliopistoissa vapaaehtoinen. Kokemuksia selvitettiin kyselyiden avulla opettajilta, opiskelijoilta ja apteekkien vastuuhenkilöiltä. Projekti jatkuu keväällä 2015. Hyväksytty aiopaperi: Yhteistyön lisääminen apteekkien ja koulujen välillä lääkekasvatuksessa
Toimenpide-ehdotus 35: Toteutetaan moniammatillinen väestökampanja lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta käytöstä.	Työryhmä on toiminut 19.3.2015 Lääkehoidon päivän projektiryhmänä, vastaten esimerkiksi materiaalien työstöstä suunnitteluryhmän hyväksymien linjausten mukaisesti.
Koulutustyöryhmä	
Toimenpide-ehdotus 16: Kehitetään kaikkien ammattiryhmien peruskoulutusta ja täydennyskoulutusta. Kehitetään olemassa olevia opintojaksoja ja varmistetaan, että lääkäreillä ja muilla terveydenhuollon ammattilaisilla on hyvät valmiudet lukea, arvioida ja soveltaa tutkimus-julkaisuja, hoitosuosituksia ja lääkkeiden hoidollisen ja taloudellisen arvon arviointeja. Erityinen fokus lähihoitajien lääkehoidon osaamisen kehittämiseen	Opetushallitukselle lähetettiin esitys lääkehoito-osaamisen kehittämisestä sosiaali- ja terveysalan ammatillisessa perustutkinossa
Toimenpide-ehdotus 17: Varmistetaan, että kaikkien alojen perus- ja täydennyskoulutuksessa on yhteisiä koulutusjaksoja muiden ammattikuntien kanssa	Järjestettiin kansallinen kaksipäiväinen foorumi lääkehoidon opettajille ja kouluttajille marraskuussa 2014 Turussa - Foorumilla opettajat ja kouluttajat perehtyivät toistensa osaamiseen, koulutusohjelmiin, opetus- ja arviointimeneelmiin sekä moniammatillisen osaamisen hyödyntämiseen sekä terveydenhuollon opetuksessa että työssä Hyväksytty aiopaperi: Lääkehoidon opettajien monialainen foorumi Työryhmä keräsi jäseniltään esimerkkejä moniammatillisista opintojaksoista ja harjoiteluista sekä työelämän hankkeista tai projekteista. Näitä voidaan käyttää eri oppilaitoksille hyvinä esimerkkeinä siitä, kuinka moniammatillista oppimista ja työtä voidaan järjestää

Tutkimustyöryhmä	
Tutkimus ja seuranta kytketään osaksi lääkeinformaatio-toimintaa.	Kts. kohta 4: Tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö Hyväksytty aiopaperi: Lääkeinformaatioverkoston tutkimustoiminnan esittely tieteellisissä kongresseissa

3. VIESTINTÄ

Koordinaatioryhmään kuuluvien sidosryhmien viestinnän asiantuntijoista ja/tai muista asiantuntijoista koottiin Viestintätiimi, jonka tärkein tehtävä oli laatia lääkeinformaatioverkostolle viestintäsuunnitelma ja vastata sen toteuttamisesta. Viestintäsuunnitelman mukaisesti ensimmäisellä kaudella keskeisenä tavoitteena oli lääkeinformaatioverkoston työryhmien välisen tiedon kulun varmistaminen. Tämän edistämiseksi järjestettiin mm. kaksi työryhmien puheenjohtajien ja sihteereiden yhteistapaamista. Taulukossa 2 kuvataan lääkeinformaatioverkoston käynnistämiskauden viestinnälliset toimenpiteet.

Viestinnän näkökulmasta keskeistä oli Innokylän käyttöönotto toiminnan avoimuuden ja julkisuuden varmistamiseksi. Lisäksi käynnistämisvaiheessa luotiin lääkeinformaatioverkostolle tunnuslause ”Luotettavan lääketiedon puolesta” sekä otettiin käyttöön logo:

Taulukko 2. Lääkeinformaatioverkoston viestinnälliset toimenpiteet kaudella 2012–2014

Tavoite	Toimenpide
Laaditaan viestintäsuunnitelma	Viestintäsuunnitelma hyväksyttiin koordinaatioryhmässä ja viestintätiimi on toteuttanut sitä.
Lääkeinformaatioverkoston tunnetuksi tekeminen	Lääkeinformaatioverkostolle luotiin logo ja tunnuslause. Lisäksi tuotettiin esittelydiat lääkeinformaatiostrategian strategisista tavoitteista sekä lääkeinformaatioverkoston organisaatiomallista. Nämä ovat kaikkien käytettävissä ja saatavilla Innokylässä Lääkeinformaatioverkoston työryhmien jäsenille ja varajäsenille on lähetetty yhteensä 3 uutiskirjettä verkoston toiminnasta.
Lääkeinformaatioverkoston toiminta on julkista ja avointa	Innokylän verkkoalusta otettiin käyttöön: https://www.innokyla.fi/web/hanke167840 (hankepankki) https://www.innokyla.fi/web/verkosto763311 (verkostotyökalu) Hankepankista löytyy mm. toimintasuunnitelmat, aiopaperit, työryhmien kokousmuistiot. Verkostotyökalu mahdollistaa esimerkiksi tapahtumista tiedottamisen, aktiivisen keskustelun ja dokumenttien työstön.
Järjestetään Lääkeinformaatiofoorumi – käyttäjät ja tuottajat – keskustelutilaisuuksia	Järjestettiin kaksi Lääkeinformaatiofoorumi -keskustelutilaisuutta: 10.10.2013 ja 29.10.2014
Tiedonkulku STM:n varmistetaan	Koordinaatioryhmän sihteeri lähetti koordinaatioryhmän kokousten muistiot heti kokouksien jälkeen STM:n edustajille Lääkeinformaatioverkoston ja STM:n yhteiskokous pidettiin 15.5.2014

4. TUTKIMUS JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Lääkeinformaatioverkoston toiminta pohjautuu tutkimustietoon ja olemassa oleviin hyviin käytäntöihin. Näiden pohjalta suunnataan toiminnan kehittämistä ja lääkeinformaation tuottamista.

Tutkimustyöryhmä on laatinut lääkeinformaatioverkoston tutkimusstrategian, minkä pohjalta lääkeinformaatiotutkimusta toteutetaan vuoteen 2020 saakka. Lääkeinformaatioverkoston toiminnan tueksi ja tutkimuksen suuntaamiseksi on tehty selvitys lääkeinformaatiotutkimuksesta Suomessa sekä selvitetty lääkkeiden käyttäjien lääketiedon tarpeita ja lähteitä. Lisäksi Lääkeinformaatioverkoston toimintaa on tehty tunnetuksi tieteellisissä kongresseissa sekä julkaisemalla tieteellisiä artikkeleita.

Tieteelliset julkaisut ja raportit

Hämeen-Anttila K, Luhtanen S, Pohjanoksa-Mäntylä M. Stakeholders' perspective on opportunities and challenges of medicines information to consumers in Finland. *Dosis* 28(3):188–198, 2012

Hämeen-Anttila K, Luhtanen S, Airaksinen M, Pohjanoksa-Mäntylä M. Developing a national medicines information strategy in Finland – A stakeholders' perspective on the strengths, challenges and opportunities in medicines information. *Health policy* 111:200-205, 2013 (DOI: 10.1016/j.healthpol.2013.04.005)

Järvinen R, Enlund H, Airaksinen M, Kleme J, Mononen N, Hämeen-Anttila K. Lääkeinformaatiotutkimus Suomessa – Selvitys lääkeinformaatioverkoston toiminnan pohjaksi. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 7/2013. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2013.

Hämeen-Anttila K, Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä. Lääketiedon tarpeet ja lähteet. Väestökysely lääkkeiden käyttäjille. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 2/2014. Helsinki 2014

Heinäheimo M, Hämeen-Anttila K. Lääkkeiden käyttäjien kokemukset, toiveet ja tarpeet lääketiedon sovelluksista. Pilottikyselyn raportti. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, 2013. Haettu Innokylästä: <https://www.innokyla.fi/web/hanke167840/>

Kongressi- ja muut esitykset

Hämeen-Anttila K, Vehviläinen-Julkunen K. Lääkeinformaatiotutkimuksen kehittäminen Suomessa – Potkua verkostomaisesta yhteistyöstä. XIII Kansallinen hoitotieteellinen konferenssi. Tampere 12.–13.6.2014 (poster)

Hämeen-Anttila K, Enlund H, members of the Research Working Group in the National Medicines Information Network in Finland. Research as an integral part of a Medicines Information Network in Finland. International Social Pharmacy Workshop, Boston, USA 5.–8.8.2014 (poster)

Hämeen-Anttila K. Experiences after the first two years after establishing a national network for medicines information in Finland. FIP World Congress of Pharmacy Bangkok 31.8–4.9.2014 (suullinen esitys)

Hämeen-Anttila K. Medicines Information Strategy in Finland by FIMEA. Nordic meeting – Advertising regulation issues (Pohjoismainen kokous – Lääkeviranomaisten lääkemarkkinoinnin valvonnan kokous 2014). 25.-26.11.2014

Labart L. Medicines Information Network in Finland. Nordic Meeting – EFPIA/Pharmaceutical Associations in Scandinavian Countries 25.–27.8.2014

Sulosaari V. Medication competence in a multidisciplinary team – a global challenge for educating nursing and medical students for better patient safety. Akureyri University Hospital, Island (esitys henkilökunnan koulutustilaisuudessa, esityksen osana kuvattiin lääkeinformaatioverkoston toimintaa)

5. ARVIO KAUDEN 2012–2014 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Päätavoitteiden saavuttaminen

Lääkeinformaatioverkoston käynnistämisvaiheen päätavoitteet [1) perustetaan kansallinen lääkeinformaatioverkosto, 2) täsmennetään koordinaatioryhmän tavoitteet ja tehtävät ja 3) priorisoidaan lääkeinformaatiostrategiassa kuvatut toimenpide-ehdotukset] on saavutettu hyvin.

Päämäärien saavuttaminen

Myös asetetut päämäärät on pääasiassa saavutettu: työryhmät ovat aloittaneet toimintansa ja jokainen työryhmä on priorisoinut sille osoitetut toimenpide-ehdotukset. Jokainen työryhmä on myös aloittanut lääkeinformaation kehittämisprojekteja. Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä on kartoittanut lääkkeiden käyttäjien lääkeinformaatiotarpeita laajalla internet-kyselyllä ja tuloksia on jo julkaistu (Hämeen-Anttila K ja Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä 2014). Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmä on puolestaan kartoittanut perus- ja lähihoitajien lääkeinformaatiotarpeita. Lisäksi on tunnistettu lääkealalla tehtyjä tutkimuksia, joiden tuloksia voidaan hyödyntää sairaanhoitajien ja farmasian ammattilaisten tiedontarpeiden määrittelyssä kehittämistyön pohjana.

Päämääristä saavuttamatta jäivät ulkopuolisen rahoituksen saaminen kehittämisprojekteille sekä kansainvälisen yhteistyön aloittaminen.

Viestinnän onnistuminen

Koordinaatioryhmän toimintasuunnitelmassa kuvatut lääkeinformaatioverkoston tiedottamistoimenpiteet ovat kaikki toteutuneet. Viestintätiimin laatiman viestintäsuunnitelman mukaisesti painopiste on ollut verkoston työryhmien välisen viestinnän kehittämisessä. Työryhmissä on ollut jonkin verran henkilöiden vaihtuvuutta ja uusien henkilöiden perehdyttäminen lääkeinformaatioverkoston toimintaan ja sovittuihin toimintatapoihin on ollut haaste. Jatkossa tässä voisi hyödyntää Innokylästä löytyvää tietoa aikaisempaa enemmän.

Innokylä on tärkeä viestinnän väylä verkoston toiminnan avoimuuden ja julkisuuden varmistamisessa, mutta sen käyttö on ollut käyttäjätalostojen mukaan hyvin vähäistä. Keväällä 2014 käyttöön otetun verkostotyökalun työskentely- ja tiedottamismahdollisuuksia ei juuri ole hyödynnetty. Viestintäsuunnitelmassa ulkoisen viestinnän keinoksi kuvattu viestintäverkosto on jäänyt kokoamatta ja neljä kertaa vuodessa suunniteltu uutiskirje on ilmestynyt suunniteltua harvemmin.

Tutkimuksen ja kansainvälisen yhteistyön onnistuminen

Kauden merkittävin saavutus lääkeinformaatiotutkimuksen edistämisen näkökulmasta on lääkeinformaatioverkoston tutkimusstrategian laatiminen ja julkaiseminen. Tutkimusstrategian pohjaksi laadittiin systemoitu katsaus Suomessa toteutetusta lääkeinformaatiotutkimuksesta (Järvinen ym. 2013). Sekä potilaiden että ammattilaisten lääketiedon tarpeita selvitettiin päämäärien saavuttaminen -kohdassa kuvatun mukaisesti. Lisäksi laadittiin kooste kansainvälisistä, lääkkeiden käyttäjille suunnatuista lääketiedon sovelluksista. Vastaavan koosteen laatiminen terveydenhuollon ammattilaisille jäi seuraavalle kaudelle. Lääkeinformaatioon liittyvistä indikaattoreista tehtiin ehdotus Lääkepolitiikan seurantar ryhmälle osana tutkimusstrategiaa. Lääkeinformaatioverkoston toimintaa esiteltiin muun muassa kahdessa kansainvälisessä farmasian alan kongressissa ja yhdessä kansallisessa hoitotieteen kongressissa. Lisäksi julkaistiin kaksi tieteellistä artikkelia. Tutkimukseen liittyvien tavoitteiden voidaan katsoa saavutetun erinomaisesti.

Yhteenvedo

Lääkeinformaatioverkoston käynnistämisvaiheessa on saavutettu asetetut tavoitteet ja päämäärät erittäin hyvin, ottaen huomioon se, että verkoston toiminnalla ei ole erillistä resurssia. Jatkossa lääkeinformaatioverkoston toiminnan tunnettuuden lisäämiseen on syytä panostaa.

LÄHTEET

Hämeen-Anttila K, Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä. Lääketiedon tarpeet ja lähteet – väestökysely lääkkeiden käyttäjille. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 2/2014. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2014.

Järvinen R, Enlund H, Airaksinen M, Kleme J, Mononen N, Hämeen-Anttila K. Lääkeinformaatiotutkimus Suomessa – Selvitys lääkeinformaatioverkoston toiminnan pohjaksi. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 7/2013. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2013.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Tiedolla järkevään lääkkeiden käyttöön. Lääkeinformaatio toiminnan nykytila ja strategia vuoteen 2020. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 1/2012, Helsinki 2012

LIITE 1: Työryhmien tehtävät ja kokoonpanot kaudella 2012–2014

Koordinaatioryhmän tehtävänä on erityisesti lääkeinformaation tuottamisen ja järjestämisen kehittäminen. Tavoitteena on kehittää erityisesti terveydenhuollon ammattilaisille suunnattua lääkeinformaatiota, mutta myös lääkkeiden käyttäjille suunnattua lääkeinformaatiota ja edistää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Lisäksi koordinaatioryhmä koordinoi koko verkoston toimintaa yhteistyössä Fimean kanssa.

Koordinaatioryhmän kokoonpano

Erkki Palva (puheenjohtaja) (Pertti Happonen), Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Katri Hämeen-Anttila (sihteeri) (Annikka Kalliokoski), Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Minna Palhamo (varapuheenjohtaja) (Essi Kariaho), Lääketietokeskus

Laura Labart (Jaakko Laurila), Lääketeollisuus ry

Katariina Lehtinen (Paula Kokko), Yliopiston Apteekki

Sirpa Peura (Johanna Salimäki), Apteekkariliitto

Kirsi Sillanpää, Tehy (Merja Merasto, Suomen sairaanhoitajaliitto ry.)

Päivi Opari, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry (Tarja Pajunen, Hengitysliitto ry)

Jorma Komulainen (Outi Romero), Suomalainen Lääkäriseura Duodecima

Laura Niemi, Suomen sairaanhoitajaliitto (viestintätiimin edustaja)

Marja Airaksinen, Helsingin yliopisto, sosiaalifarmasian osasto (tutkimustyöryhmän edustaja)

Kari Raaska, Suomen Psykiatriyhdistys (Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS) (lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmän edustaja)

Risto Huupponen, Turun yliopisto, lääketieteen tiedekunta (koulutustyöryhmän edustaja)

Markku Möttönen, Näkövammaisten keskusliitto (Taina Mäensivu, Senioriliitto) (lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmän edustaja)

Viestintätiimi on koordinaatioryhmään kuuluvien sidosryhmien viestinnän asiantuntijoista ja/tai muista asiantuntijoista koottu tiimi, joka toimii koordinaatioryhmän tukena lääkeinformaatioverkoston viestintää suunnittelemassa ja toteuttamassa.

Viestintätiimin kokoonpano

Laura Niemi, Suomen sairaanhoitajaliitto ry (puheenjohtaja)

Laura Kouri, SOSTE

Outi Romero, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Hanne Juuti, Lääketietokeskus Oy
Minna Svensk (varahenkilönä viestintäjohtaja Erkki Kostianen), Suomen Apteekkariliitto
Tuomas Nurmela, Lääketeollisuus ry
Minna Takaloeskola, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Koulutustyöryhmä on ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja täydennyskoulutusyksiköiden opettajien yhteinen foorumi, jossa kehitetään moniammatillisuutta ja lääkeinformaatiotoimintaa edistäviä ratkaisuja perus- ja täydennyskoulutukseen. Toiminnassa huomioidaan työelämän tarpeet. Tärkeä tavoite on moniammatillisen yhteistyön implementointi käytäntöön yhteistyössä lääkeinformaatiota ammatilaisille -työryhmän kanssa.

Koulutustyöryhmän kokoonpano

Lääketieteen koulutusyksiköt:

Markku Koulu, Turun yliopisto (Eeva Moilanen, Tampereen yliopisto)
Risto Huupponen (varapuheenjohtaja), Turun yliopisto (Eero Mervaala, Helsingin yliopisto)

Farmasian koulutusyksiköt:

Riitta Ahonen (puheenjohtaja), Itä-Suomen yliopisto (Kirsti Laitinen, Itä-Suomen yliopisto)
Niina Mononen, Helsingin yliopisto (Ulla-Mari Parkkisenniemi-Kinnunen, Åbo Akademi)

Farmasian täydennyskoulutus:

Nina Sevón-Vilkman, Farmasian oppimiskeskus

Ammattikorkeakoulut:

Virpi Sulosaari, Turun ammattikorkeakoulu (Hannele Tyrväinen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu)

Ammatti- ja aikuisopistot:

Johanna Ollila, Omnia ammattiopisto (Pirjo-Riitta Hovi, Helsingin Diakoniaopisto, Päivi Degerholm, Luksia ammattiopisto)

Opiskelijajärjestöt:

Terttu Tirola, Suomen farmasian opiskelijat (Veli-Matti Isoviita, Suomen Medisiinariliitto)
Veera Einola, Tehy (Viktor Nikolajev, Suomen Hammaslääketieteen Opiskelijain Liitto ry)

Terveystieteiden palvelujärjestelmän edustus:

Janne Hukkanen, OYS ja Oulun yliopisto

Ammattiliitot:

Ulla Anttila, Suomen Lääkäriliitto (Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto)

Joonas Salo, Proviisoriyhdistys (Sanna Passi, Suomen Farmasialiitto)

Soila Nordström, Tehy (Eva Tilander, Suomen Sairaanhoidajaliitto)

Marja Sokkanen, Tehyn lähihoitajaedustaja (Elina Ottela, SuPer)

Fimea:

Leo Niskanen (Teija Laakso)

Anne Kumpusalo-Vauhkonen

Tutkimustyöryhmän tehtävänä on edistää lääkeinformaatioon liittyvän tutkimuksen tekemistä ja yhteistyötä. Sen tehtävänä on myös määritellä keskeiset lääkeinformaatioon liittyvät tutkimusalueet ja -aiheet. Työryhmä on puolueeton ja sen jäsenet ilmoittavat sidonnaisuutensa avoimesti. Työryhmä tekee tiivistä yhteistyötä koordinaatioryhmän kanssa. Tärkeä tehtävä on arvioida kriittisesti lääkeinformaatioverkoston toimintaa ja mahdollisuuksien mukaan tuotoksia käytettävyyden, luotettavuuden ja puolueettomuuden näkökulmista.

Tutkimustyöryhmän kokoonpano

Lääketieteen koulutusyksiköt:

Eeva Moilanen, Tampereen yliopisto (Markku Koulu, Turun yliopisto)

Eero Mervaala, Helsingin yliopisto (Risto Huupponen, Turun yliopisto)

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys ja Suomen Farmakologiyhdistys:

Jukka Hakkola, Suomen Farmakologiyhdistys

Farmasian koulutusyksiköt:

Marja Airaksinen (varapuheenjohtaja), Helsingin yliopisto (Marika Pohjanoksa-Mäntylä, Helsingin

yliopisto)

Hoitotieteen koulutusyksiköt:

Katri Vehviläinen-Julkunen, Itä-Suomen yliopisto (Riitta Suhonen, Turun yliopisto)

Duodecim:

Eero Mervaala

Kliinisen Farmasian Seura:

Raimo Ojala (Miia Tiihonen)

Yliopistojen apteekit:

Inka Puumalainen (puheenjohtaja), Yliopiston Apteekki (Kirsti Laitinen, Itä-Suomen yliopiston apteekki)

Kela:

Leena Saastamoinen (sihteeri) (Jaana Martikainen)

THL: Satu Helakorpi (Heli Hätönen)

Fimea:

Hannes Enlund (Katri Hämeen-Anttila)

Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmän tavoitteena on kehittää lääkeinformaatiotoimintaa, moniammatillista yhteistyötä ja lääkeinformaation välittämistä käytännön tasolla terveydenhuollossa. Tärkeä tavoite on moniammatillisen yhteistyön implementointi käytäntöön yhteistyössä Koulutustyöryhmän kanssa.

Lääkeinformaatiota ammattilaisille -työryhmän kokoonpano

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys:

Janne Backman (puheenjohtaja) (Risto Huupponen)

Muut erikoislääkäriyhdistykset:

Kari Raaska, Suomen Psykiatriyhdistys

Kliinisen Farmasian Seura:

Jouni Ahonen (Irene Soinio-Laaksonen)

Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset:

Elina Honkoila, HUS-apteekki (Tiina Koskinen, Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelut ky)

Suomen Apteekkariliitto:

Saija Leikola (sihteeri) (Johanna Salimäki)

Kela:

Rauni Allinen (varapuheenjohtaja) (Lauri Keso)

Yliopistojen apteekit:

Paavo Tanskanen, Itä-Suomen yliopiston apteekki (Sanna Mykkänen, Yliopiston Apteekki, sijaisena Katariina Lehtinen)

Terveydenhuollon palvelujärjestelmän edustus:

Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS (Pirjo Laitinen-Parkkonen, Hyvinkään perusturva)

Jaana Puhakka, Helsingin terveyskeskus (perusterveydenhuolto)

Ammattiliitot:

Risto Ihalainen, Suomen Lääkäriliitto, sijaisena Lauri Vuorenkoski (Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto)

Pirjo Lukkari, Suomen Farmasialiitto (Suvi Heiskanen, Proviisoriyhdistys, sijaisena Henna Halonen)

Laura Salmela, Suomen Sairaanhoitajaliitto (Soila Nordström, Tehy)

Elina Ottela, SuPer (Tiina Kosonen, Tehy)

THL: Minerva Krohn

Fimea:

Annikka Kalliokoski (Anne Hirvonen)

Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmän tavoitteena on kehittää, luoda ja arvioida lääkkeiden käyttäjille suunnattua lääkeinformaatiota ja lääkeinformaatiotoimintaa. Työryhmän toiminta vahvistaa omahoidon tukemista ja lääkkeiden käyttäjien valtaistumista.

Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmän kokoonpano

Potilaiden edustus:

Liisa Pylkkänen, Syöpäjärjestöt (Jaana Hirvonen, Reumaliitto)

Tarja Pajunen (varapuheenjohtaja), Hengityслиitto (Riitta Vuorisalo, SOSTE)

Taina Mäensivu, Helsingin Seniorisäätiö / Vanhustyön keskusliitto (Paavo Koistinen, Potilasliitto)

Maahanmuuttajien edustus:

Katarina Iskala, Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM

Kuurojen liitto:

Kaisa Alanne

Näkövammaisten keskusliitto:

Markku Möttönen (Kirsi Ilmarinen)

Kuluttajaliitto:

Martti Mikkonen (Tuula Sario)

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim:

Pirkko Paakkari, (Marja Forsell)

Suomen Apteekkariliitto:

Tuula Teinilä (Johanna Salimäki)

Yliopiston apteekin tietopalvelut:

Paula Kokko (Katariina Lehtinen)

Lääketietokeskus:

Essi Kariaho (puheenjohtaja) (Hanne Juuti)

Lääketeollisuus ry:

Jaakko Laurila (sihteeri) (Laura Labart)

Terveystieteiden ammattihenkilöiden edustaja:

Mervi Flinkman, Tehy (Eva Siitonen, Tehy)

Fimea:

Katri Hämeen-Anttila (Anne Kumpusalo-Vauhkonen)